

Utbildningsvetenskaplig kärna för förskollärare II Core of Educational Science for Preschool Teachers II

22,5 högskolepoäng

22,5 credits

Ladokkod: 11FK52

Version: 4.0

Fastställd av: Utskottet för utbildningar inom pedagogik och lärande 2016-05-19

Gäller från: HT 2016

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Pedagogiskt arbete (G2F), Specialpedagogik (G1F)

Utbildningsområde: Undervisning 52%, Verksamhetsförlagd utbildning 48%

Ämnesgrupp: Pedagogik

Förkunskapskrav: Godkänt resultat i termin 1 och 2 samt godkänt resultat på all VFU inom ramen för Förskolläro-utbildning, 210 hp

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Demokratins villkor, 16,5 hp

Delkursen har som bas hållbar utvecklings tre dimensioner (ekologisk, social och ekonomisk dimension) och utgår primärt från ett utbildningsvetenskapligt perspektiv. I delkursen diskuteras utifrån aktuell forskning de utmaningar och möjligheter som globalisering innebär i förhållande till samhällets och demokratins värdegrund. Olika dimensioner av hållbar utveckling presenteras och diskuteras ur både ett globalt och lokalt perspektiv för att visa på komplexiteten i olika ställningstaganden. Delkursen belyser vidare grundläggande värderingar gällande mänskliga rättigheter, demokrati, etik, jämlikhet och jämställdhet, vilka berör såväl relationer mellan människor som människors förhållande till det omgivande samhället och miljön. I anslutning till detta problematiseras de maktfaktorer som påverkar individen på ett globalt, lokalt och individuellt plan. Vidare diskuteras den ökande mångfalden bland barns och elevers bakgrund och hur klass, kön, etnicitet och religion präglar lärande och livsvillkor. Inom detta ingår att få kunskaper om språkinlärning, språkutveckling och språkanvändning hos individer som har svenska som andraspråk. En central utgångspunkt är att språket/språksociologiska villkor är av stor betydelse för möjlighet till inkludering. I detta sammanhang diskuteras också digitala mediers roll i samhället. Ytterligare ett fokus är kunskap om olika sexuella identiteter och hur man kan forma en inkluderande pedagogik gällande detta. Inom delkursens ramar erbjuds studenten också möjlighet att utforska estetiska uttrycksformer som vägar till kunskap ur såväl teoretiska som konkreta perspektiv. I slutet av delkursen ingår ett projektarbete där studenterna ges möjlighet att tillämpa de kunskaper som tillgodogörs under delkursen. Detta ska ses som en förberedelse inför kommande examensarbeten. Under den verksamhetsförlagda utbildningen prövas studentens yrkesetiska kompetens samt förmåga att planera, genomföra, dokumentera, bedöma och utvärdera verksamhet samt samverka med kollegor och föräldrar. Samarbetet med Bibliotek och läranderesurser kring informationssökning fortsätter enligt Boråsmodellen och i denna kurs ligger fokus på sökning och värdering av vetenskapliga artiklar. Flera ämnen i kursen har tagits upp under den första terminen i utbildningen och dessa uppgifter bygger på en progression från tidigare kunskaper. Några övergripande fenomen av särskild vikt såsom centrala teorier gällande utbildning och fostran i relation till demokratins villkor och samhällets värdegrund får därigenom ny belysning.

Delkurs 2: Specialpedagogiska perspektiv, 6 hp

Genomgående i delkursen behandlas begreppen inkludering, samverkan och empati. Den specialpedagogiska vardagspraktikens konsekvenser diskuteras och analyseras på individ-, grupp- och organisationsnivå. Delkursen belyser hur förutsättningar för hållbar utveckling kan skapas, i ett inkluderande, samhälleligt och etiskt perspektiv. Grundläggande specialpedagogiska frågeställningar liksom specialpedagogikens roll i skolan lyfts fram. I dessa sammanhang lyfts frågeställningar och utmaningar kring heterogena barngrupper. Relationers betydelse för utveckling och lärande är centralt i kursen. Vidare diskuteras hur man kan identifiera behov och anpassa verksamheten för barn med funktionsnedsättningar och barn i sociala och emotionella svårigheter, i syfte att skapa en god utbildnings- och livssituation för varje individ. Olika samarbetsformer med vårdnadshavare, kommun, landsting och statliga myndigheter belyses.

Mål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna, med avseende på,

Delkurs 1: Demokratins villkor, 16,5 hp

Kunskap och förståelse

- 1.1 redogöra för och problematisera olika aspekter av ekologiska, ekonomiska och sociala dimensioner av hållbar utveckling
- 1.2 exemplifiera och diskutera hur vi kan skapa en hållbarare värld och en global solidaritet och exemplifiera vilka utmaningar som finns för att nå detta
- 1.3 redogöra för olika sexuella identiteter, och hur man i undervisningen kan inkludera en mångfald av, och sprida kunskap om, dessa identiteter
- 1.4 beskriva den religiösa mångfalden i skolan och hur man som pedagog kan verka för en öppen dialog kring livsfrågor, etik och religiösa traditioner
- 1.5 redogöra för digitala mediers roll i samhället
- 1.6 redogöra för språkinläring, språkutveckling och språkanvändning i svenska som andraspråk
- 1.7 redogöra för olika teorier om estetiska lärprocesser
- 1.8 reflektera kring frågor som rör identitet, hälsa, språksociologiska fenomen, och skolresultat med utgångspunkt i teorier om klass, kön och etnicitet för att skapa en hållbar jämlikhet och jämställdhet

Färdighet och förmåga

- 2.1 genomföra enkla beräkningar av ekologiska fotavtryck och med dess hjälp identifiera de delar av den individuella livsstilen och konsumtionen som är mest miljöbelastande
- 2.2 planera, genomföra och motivera en gestaltning där centrala begrepp för hållbar utveckling belyses och problematiseras med hjälp av ett flertal estetiska uttryck
- 2.3 genomföra ett projektarbete med utgångspunkt i valda delar av delkursens innehåll gällande hållbar utveckling utifrån ett vetenskapligt och självständigt förhållningssätt
- 2.4 söka och lokalisera vetenskapliga artiklar med relevans för det valda området
- 2.5 självständigt formulera mål, planera, leda, genomföra, utvärdera och dokumentera undervisning i förskolan så att ett inkluderande förhållningssätt och en yrkesetisk medvetenhet genomsyrar verksamheten
- 2.6 i mötet med elever och kollegor använda ämneskunskaper och ämnesdidaktiska begrepp i ett relevant yrkesspråk
- 2.7 relatera kursens lärandemål till den kommande yrkesrollen

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- 3.1 motivera pedagogiska val för att skapa en hållbar jämlikhet och jämställd undervisning med särskilt fokus på klass, kön, etnicitet och sexuell identitet
- 3.2 motivera val av estetiska pedagogiska hjälpmedel
- 3.3 analysera och kritiskt granska förskollärarens samhällsuppdrag
- 3.4 argumentera utifrån forskningsetiska principer gällande insamling av empiri
- 3.5 värdera vetenskapliga artiklar med relevans för det valda området

Delkurs 2: Specialpedagogiska perspektiv, 6 hp

Kunskap och förståelse

- 1.1 redogöra för hur specialpedagogiska kunskaper och pedagogers förhållningssätt kan bidra till en hållbar utveckling genom ett inkluderande arbetssätt
- 1.2 redogöra för pedagogiska konsekvenser i verksamheten i arbetet med barn med funktionsnedsättningar och socioemotionella svårigheter

Färdighet och förmåga

- 2.1 identifiera, välja och motivera samverkansinsatser för barn i behov av särskilt stöd
- 2.2 ge exempel på och problematisera pedagogers empatiska förhållningssätt och relationers betydelse för lärande och utveckling

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- 3.1 identifiera och analysera behov på individ-, grupp- och organisationsnivå till förmån för en inkluderande verksamhet
- 3.2 beskriva och motivera anpassningar och arbetsmetoder som gynnar barn i behov av särskilt stöd och bidrar till en hållbar utveckling

Undervisningsformer

Undervisningen i kursen består av

Delkurs 1: Demokratins villkor, 16,5 hp

- föreläsningar

- workshops/laborationer
- seminarier
- verksamhetsförlagd utbildning
- handledning

Delkurs 2: Specialpedagogiska perspektiv, 6 hp

- föreläsningar
- workshops
- seminarier
- verksamhetsförlagd utbildning i form av fältdagar

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer

Kursen examineras genom följande examinationsmoment:

Delkurs 1: Demokratins villkor, 16,5 hp

(IN01) Delkurs 1: Projektarbete

Gruppredovisning, individuell vid särskild orsak

Lärandemål: 2.3, 2.4, 3.4, 3.5

Högskolepoäng: 4,0

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(NÄ01) Delkurs 1: VFU

Verksamhetsförlagd utbildning

Lärandemål: 2.5, 2.6, 2.7, 3.3

Högskolepoäng: 3,0

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(NÄ02) Delkurs 1: WS Hållbar utveckling

Workshop

Lärandemål: 1.1, 1.2, 2.1, 2.7

Högskolepoäng: 0,5

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(NÄ03) Delkurs 1: Studiegruppsarbete Svenska som andraspråk

Gruppredovisning

Lärandemål: 1.6, 2.7

Högskolepoäng: 0,5

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(RE01) Delkurs 1: Gestaltning

Gruppredovisning

Lärandemål: 1.7, 2.2, 2.7, 3.2

Högskolepoäng: 3,0

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(SE01) Delkurs 1: Seminarier

Gruppredovisning och individuell redovisning

Lärandemål: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.8, 2.7, 3.1, 3.3

Högskolepoäng: 4,0

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(TE02) Delkurs 1: Tentamen Svenska som andraspråk

Salstentamen

Lärandemål: 1.6, 2.7

Högskolepoäng: 1,5

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Delkurs 2: Specialpedagogiska perspektiv, 6 hp

(IN02) Delkurs 2: Gruppexamination Specialpedagogik

Gruppeninlämning

Lärandemål: 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2

Högskolepoäng: 4,0

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(SE02) Delkurs 2: Två litteraturseminarier

Individuell inlämning

Lärandemål: 1.1, 1.2, 2.2, 3.2

Högskolepoäng: 2,0

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Vid underkänt betyg vid det första examinationstillfället på verksamhetsförlagd utbildning har studenten endast rätt till ytterligare ett examinationstillfälle.

Väl godkänd, VG, på hel kurs kan student erhålla när student har VG på mer än 50% av de poäng som är VG-grundande.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1: Demokratins villkor, 16,5 hp

Kurslitteraturen är i huvudsak på svenska men kurslitteratur på engelska, norska och/eller danska kan förekomma.

Björneloo, Inger (2007). *Innebörder av hållbar utveckling: en studie av lärares utsagor om undervisning*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet (184 s)

Bring, Ove (2011). *De mänskliga rättigheternas väg: genom historien och litteraturen*. Stockholm: Atlantis, s. 613-626 (14 s)

Engdahl, Ingrid (2012). *Lärande för hållbar utveckling - är det någonting för förskolan, eller?: rapport om OMEP:s projekt Lärande för hållbar utveckling i praktiken*. [Stockholm]: Svenska OMEP (38 s)

Fahlén, Marie (2013). Barn och det mångreligiösa samhället i Fjällhed, Anders & Jensen, Mikael (red.) (2013). *Barns livsvillkor: i mötet med skola och fritidshem*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (15 s)

Flera språk i förskolan: teori och praktik. (2013). Stockholm: Skolverket (84 s)

Fountain, Susan (1997). *Att undervisa för utveckling: en pedagogisk resurs för global medvetenhet*. Lund: Studentlitteratur (337 s)

Friska barn: en metod för att främja bra mat- och rörelsevanor i förskoleverksamheten. (2010). Stockholm: Karolinska institutets folkhälsoakademi (48 s)

Greppa språket: ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet. (2011). Stockholm: Skolverket (147 s)

Hellman, Anette (2010). *Kan Batman vara rosa?: förhandlinga om pojkighet och normalitet på en förskola*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, 2010, s. 37-52 (16 s)

Holm, Ann-Sofie (2008). *Relationer i skolan: en studie av feminiteter och maskuliniteter i år 9*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, 2008, s. 17-28 (12 s)

HomO (2003). *Tystnadens tyranni: om heterosexualliteten som norm och homofobi i skolan*. Stockholm: HomO (12 s)

Hägglund, Solveig, Pramling Samuelsson, Ingrid (2009). Early childhood education and learning for sustainable development and citizenship. *International Journal of Early Childhood*, 2009, vol. 41, nr 2, s. 49-63 (15 s)

Klerfelt, Anna & Qvarsell, Birgitta (red.) (2012). *Kultur, estetik och barns rätt i pedagogiken*. Malmö: Gleerups (221 s)

Kosztovics, Anna (2014). *Förhållningssätt till barns sexualitet. En intervjustudie bland förskolepersonal i Malmö stad*. Malmö: Malmö stad (52 s)

RFSU (2011). *Barns sexualitet - en vägledning kring barns beteenden*. Stockholm: RFSU (18 s)

Skolans syn på vetenskap [Elektronisk resurs]: en enkätundersökning. (2013). Stockholm: Vetenskap & allmänhet (16 s)

Småungar & medier 2010 [Elektronisk resurs]: fakta om små barns användning och upplevelser av medier. (2010). Stockholm: Medierådet (49 s)

Stier, Jonas (2009). *Kulturmöten: en introduktion till interkulturella studier*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, kap. 6 (15 s)

Torr, Jane (2004). Talking about picture books: The influence of maternal education on four-year-old children's talk with mothers and pre-school teachers. *Journal of Early Childhood Literacy*, 4 (2), ss. 181-210. (29 s)

Ytterligare litteratur kan tillkomma enligt lärarens anvisningar (ca 100 s)

Litteratur för det sammanfattande projektarbetet

Doveborg, Elisabet & Pramling, Ingrid (2012). *Att förstå barns tankar: kommunikationens betydelse*. 4. uppl. Stockholm: Liber (93 s)

Kullberg, Birgitta (2004). *Etnografi i klassrummet*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur (utdrag, 16 s)

Lantz, Annika (2007). *Intervjumethodik*. Lund: Studentlitteratur (utdrag, 90 s)

Løkken, Gunvor & Søbstad, Frode (2006). *Observasjon og intervju i barnehagen*. 3. utg. Oslo: Universitetsforl. (utdrag 50 s)

Stukat, Staffan (1991). *Grundkurs i statistik för lärare*. Lund: Studentlitteratur (utdrag, 28 s)

Trost, Jan (2012). *Enkätboken*. 4. uppl. Lund: Studentlitteratur (utdrag, 34 s)

Ytterligare litteratur tillkommer enligt lärarens anvisningar (ca 300 s)

Delkurs 2: Specialpedagogiska perspektiv, 6 hp

Kurslitteraturen är i huvudsak på svenska men kurslitteratur på engelska, norska och/eller danska kan förekomma.

Allmänna råd med kommentarer för förskolan. (2016). Stockholm: Skolverket, s. 32-34 (3 s)

Barow, Thomas (red.) (2013). *Mångfald och differentiering: inkludering i praktisk tillämpning*. Lund: Studentlitteratur (utdrag, ca 100 s)

Kinge, Emilie (2000). *Empati hos vuxna som möter barn med särskilda behov*. Lund: Studentlitteratur (131 s)

Lutz, Kristian (2013). *Specialpedagogiska aspekter på förskola och skola: möte med det som inte anses lagom*. 1. uppl. Stockholm: Liber (144 s)

Orlenius, Kennert (2009). Nolltolerans drabbar de redan svaga. *Pedagogiska magasinet*, 12(3), s. 6-11 (5 s)

Palla, Linda (2012). Vad är det som ska åtgärdas egentligen: om dokumentation i specialpedagogiska praktiker inom förskolan. I Barow, Thomas & Östlund, Daniel (red.) *Bildning för alla!: en pedagogisk utmaning*. Kristianstad: Kristianstad University Press, s. 185-197 (13 s)

Salamanca deklARATIONEN och Salamanca +10. (2006). [Stockholm]: Svenska Unescorådet (62 s)

Sandberg, Anette (red.) (2014). *Med sikte på förskolan: barn i behov av stöd*. Lund: Studentlitteratur (306 s)

Ytterligare litteratur kan tillkomma enligt lärarens anvisningar (ca 200 s)

Studentinflytande och utvärdering

Före varje delkursstart inbjuds studenterna till kursinformationsmöte. Kursen utvärderas i enlighet med gällande riktlinjer för kursvärderingar vid Högskolan i Borås, där studenternas synpunkter ska inhämtas. Kursutvärderingsrapporten publiceras och återkopplas till deltagande och blivande studenter i enlighet med ovan nämnda riktlinjer, och ligger till grund för framtida utveckling av kurser och utbildningsprogram.

Kursansvarig lärare ansvarar för att utvärdering enligt ovan genomförs.

Övrigt

Kursen ingår i Förskolläraryrket, 210 hp.
I delkurs 1 ingår 2 veckors VFU.